

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

15 de Mendacii crimine.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

put ab ordinat motio remittenda sit. l. 3. §. pen. eo. Modestinus quoque exilium temporale constituit in eum, qui cum fraude obligationis pignoris iam facte alteri, petitorio vallasse detegitur. l. si. p. Et certe hic quoque reminisci oportet, iudicantem ex rebus in quibus calliditas & frans committitur, & ex personis decipientium, & deceptorum, & ex modo & qualitate negotii pœnas esse statuendas. Nam & Alexander Cæsar Tribunos militum, qui per stellatores militibus aliquid abulissent, capitali sententia affecit, auctore Lamprid. in Alexand.

Demendacii crimine. Cap. 15.

- 1. Mentendum non esse, illud, scelus & vanitas quando dicatur.
- 2. Mendacium dicere, & mentiri, quomodo differant.
- 3. Mendacii gradus, detestatio, & pœna. Et 4.
- 5. Mendacium publicum grauius priuato.
- 6. Mentientes studiose grauius puniendi.
- 7. Mendacium Deo, & hominibus displicet.
- 8. Dignitatem alterius impetrare, mendacium facio est.
- 9. Mendax impetrator rescripti quis dicendus, & quomodo puniendus. num. 11.
- 10. Fictitious, quæ non sunt, inter mendacia punibilia annumeranda.
- 11. Mendacii pœna iure ciuili in negatis verbis.
- 12. Aulicorum vendentium gratiam principum, quam se habere mentiuntur. pœna. Et 14. 15.

1. Solon † inter leges suas, & illam adiecit, Mentiri noli, Diog. Laert. in in Solone. & ait Plautus, in mercatore.

Mibi scelus quoy videtur, me petenti proloqui mendacium.

Id in seris & grauioribus, in aliis vanitas, inconstantia, stulticia, loquax. Ponta. lib. 2. de sermo. c. 2. §. 12. dicitur. In iuriâque paulo antea diximus irrogari, in iniuriis verbalibus. si quis dixerit alicui, quod mentitur. Quod † indicat mendacium, probrum esse & delictum: sicuti & Perse crimen capitali animaduersione dignum arbitrabantur, mentiri. Herod. in 1. Probat id ipsum finitio mendacii, nam aliud est, falsa vocis significatio cum voluntate fallendi, & beat. 2. 2. q. 2. Accursum de atate, §. 2. de interrog. alio. Publius etiam Nigidius firmat, dum ait, inter mendacium dicere, & mentiri hoc distare: quod qui mentitur, ipse non fallitur, sed alterum fallere conatur: qui mendacium dicit, ipse fallitur. Item qui mentitur, inquit, fallit: quantum in se est: at qui mendacium, ipse non fallit quantum in se est. Vt bonus prestare debet, ne mentiat: prudens ne mendacium dicat. Paria quoque non esse, fallum dicere, & mœtiri iura probant. c. is autem. 2. 2. q. 2. c. beatus Petrus, c. si qualibet, §. Abraham. eodem.

3. Quod † gradus sunt mendacii, pro quorum varietate maius minuiue delictum est, prout iure Pontificio distinguuntur, c. primum. c. ne quis, 2. 2. q. 2. Qualecunque autem sit, peccatum est: os enim quod mentitur, occidit animam suam. Sapient. 1. cap. nec artificioso, eod. q. Er perdet Deus omnes, qui loquuntur mendacium. Psalm. 5. scriptum quippe, Loui. 19. non mentiemini, nec decipiet unusquisque proximum suum. Et Exod. 23. non suscipies vocem mendacis, nec iunges manum tuam, ut pro impio dicas falsam testimonium. De huius pœna nos latius in crimine falsi, quod dicto & verbis committitur. Et iterum: Verbum mendax iustus detestabitur: impius autem confundit, & confundetur. Proverb. 13. Et, abominatio est domino labia mendacii. Prover. 12.

4. Quod † noua lege, Apoc. 21. & 22. pœna exprimitur omnibus mendacibus, pars illorum erit in singulis ardenti igne & sulphure, quod est mors secunda. De mendacio pernitioso alteri & consilio fraudem inferente, intelligendum tamen putant omnes interpretet pœnam illam æternam: nam illud peccatum esse mortale dicunt, iocofum autem non graue. c. quod autem, 2. 2. q. 2. Nihilominus autem in hoc consentiunt, nullo modo perfectis vel constantibus vicis esse mentendum, c. ne quis, c. omne, & c. si quis per vetus, 2. 2. q. 2. c. caute, 2. 2. q. 5. etiam pro vita alterius seruanda. d. c. ne quis. Nō enim quis seipsum iugulare & perdere debet, vt alium conferuet, l. p. de pronuncia, de seruitus, C. Neque malum faciendum, vt inde eueniat bonum, gl. in l. qui sub preterito, C. de sacro. eccl. & in c. magna, ne cler. & mona. Neque etiam ad salutem cum mēdacio quenquam esse ducendum, c. primum, 2. 2. q. 2. non deiicendi sui causa, id est, vt vocant, humiliandi causa, c. non ita, d. q. Vindicatum uere signatur Ananæ & vxoris eius a D. Petro mendacium venditionis agri, & retentionis pretii, Act. 5. nam si consenserimus, 2. 7. dicit. c. 1. vers. in act. Apostolorum, 1. q. 1. c. quod Christus, & c. ea vindicta, 13. q. 4. morte enim repēdina necati, quod mentiri voluissent

Spiritus sancto. Quod Demosthenes † mendacii legem in foro venali etiam positam apud Athenienses testatur, πῶς ἔστιν ἡ ἀρχὴ τῆς ἀπορίας, κατὰ τὴν τῶν ἀπορίας ἀπὸ τῆς ἀπορίας, & graue etiam priuatis, mutoque magis reipub. esse mentiri, his verbis: πῶς ἔστιν ἡ ἀρχὴ τῆς ἀπορίας ἀπὸ τῆς ἀπορίας, κατὰ τὴν τῶν ἀπορίας ἀπὸ τῆς ἀπορίας, & cetera. id est, Nam honestum esse qui potest. Athenienses, in verum venalium foro, ubi si qua fraus aut impostura intercesserit, res publica nihil detrimere capit, legem de vitando mendacio esse latam: publice autem ciuitatem illam, que priuatis ipsa id imperarit eadem lege nō vni, sed bene de se meritis circumscribere? Et alibi ait, Ora de falsa legatio. Deinde, & cetera. potissimum ἐπιλέγειν, & δεῖν πῶς ἀπὸ τῆς ἀπορίας ἀπὸ τῆς ἀπορίας, & cetera. id est, graue mentiri, & parum etiam graue mentiri apud paucos eos, calamitosos: sed grauius apud totum populum, eumq. Atheniensem.

Plutarchus † scribit, Antigonum monoculum ab Alexandro mendacii conuictum, ab aula eiecctum, & prefectura priuatum. in vita Alexandri. Vt & Pomponius Atticus vir equestris Romanus, qui quia mendacium non dicebat, ita nec dici pati poterat. Cor. Nepos, in vita Pomp. Atti. Polybius, lib. 12. histor. Duo, inquit, mendaciorum genera, vnum quod sit per ignorantiam: alterum, quod studio profertur. Illis, qui ob ignorantiam oberrant a veritate, ignoscendum est: qui studio autem mentuntur, implacabiliter succensendum. Quod Lex † apud Platonem, lib. 11. de legib. est, nemo diis innocens mendacium dicat, aut decipiat, aut adulterare quicquam verbo vel re audeat: nisi vult Deo odio esse, cui quidem primum odio est, qui falsos iurans, deos parus pendit: deinde qui coram se, maiora oib. mentitur. Quod † mendacium accedit & pro mendacio accipitur, se profiteri alicuius dignitatis vel officii, & contraria profissioni agere, c. cauer. & c. frater, 2. 2. q. 5. etque hæc species mendacii factio comprobata.

In † rescriptorum examinatione, vt his qui impetrat fini possit, veritas ad amissum inquiritur: & si in ea non fuit plane expressa, vel si expressa sint aliqua falsa, qui impetravit mendax dicitur, siue id ex malitia & fraude, siue per simplicem aut ignorantiam fecerit. c. super literis, de prescrip. ap. Grego. In † aliis autem subtilius distinguiamus, cum de pœna mendacii agimus, potissimum in foro contentiosos: siquidem quæ sunt ioco prolata, non serio, nec alterius decipiendi causa, mendacium proprie non dicitur, nec panitur. D. August. in quæstio. in Genes. c. 4. §. c. quod autem, 2. 2. q. 2. Sunt hic fictiones seu simulationes ad vitilitate aliquam, quæ non nocent, sed profunt potius, a mendaciis separandæ, quibus vti sapientes sunt. c. vtilem simulationem, d. quæst. Huc pertinent parabole, apologie, reliquæque id genus, & technæ seu solertia ad euitanda pericula, seu ad hostes decipiendos: vnde bonus dolus dicitur, l. 1. §. non fuit contentus, de dol. in P. vel mendacium, sed nō improbum. Sciunt illico locum Diphilam, apud Stobe. in mendacio. poetam Comicum, dum ait:

καρπὸς τῶν δόμων ἔστιν ὡς κατὰ τὴν φέρει.

Etrurium,

ἵπποναβάρω φέρει ὅτι οὐκ ἐστὶν ἀπὸ τῆς ἀπορίας, id est,

Mendacium positum in tempore, lucrum seu fructum adfert. Et ego existimo mendacii salutis causa prolata, nihil adferre mali. Et Plautander, ὁ φέρει τὸν φέρει ὡς τὸν φέρει, non est reprehensio mendacium pro salute sua dicere. Verum & illud obseruandum, quod ait Eusebius, apud Stobe. de mendacio. nulli concedendum esse in ciuitate ita mentiri etiam ob aliquam vtilitatem, nisi veritatis studioso, & prudenti viro, qui quo tempore, quoque modo natura mendacii non soleat obesse, intelligat, & necessariz commo ditatis causa secuturæ mendacium id faciat. Est & alia quedam mendacii facilitas, siue malitia, ex fragili natura facile itrepens, de qua dictum, omnem hominem mendacem esse. Paul. ad Rom. 3. Et † multa de mendaci mortaliu vita Antonius Codrus. Quibus distinctis, mendacii pœnas distinguemus facillius: primum in rescriptis: mendacium malitia scriptum vel cum fraude, & viciat rescriptum: & vltra, si nimia mentientis inueniatur improbitas, etiam seueritati subiacet indicantis. Lesi legibus, §. si contr. ius vel vtil. publ. lib. 1. C. iuu. 25. l. fin. de diuers. rescrip. C. l. si nup. ex rescrip. pet. a. ca. dicenti, 25. quæst. 2. c. super literis, cap. 20. de rescrip. apud Gregor. Si per ignorantiam autem vel simplicitatem, vt loquitur Innocentius: §. vel veritas suppressa fuerit, vel falsitas suggesta. si talis expressa sit falsitas, vel veritas occultata, quæ si fuisset non expressa vel non occultata, non remotarentur rescripti concessio.

nem valebit. Contra, si expresso vero, vel non addito falso, aliter fuisse princeps rescripturus. *d. c. super literis.* ¶ In q̄ questionibus ciuilibus mendacium p̄nam habet variam, pro negotii qualitate: veluti, si quis, cum ab eo resciperetur res, negant se possidere, possidere conuictus, priuatur possessione, quæ petenti adiudicatur. *l. fin. de re iudic. P.* Sic pignus possidens inficitatus dominum pignoris, priuatur possessione, *auth. siem possessor, qui potio in pign. habean. C. s. illud, de trien. & semi. in auth.* Crescit & per inficitationem damni dati æstimatio in lege Aquilia. *l. indo Neratius, §. hæc actio, ad leg. Aquil. P. l. contra. C. eod.* Mentitis ætatem minorem, eius priuilegio postea in eo nõ restituitur. *l. 1. 2. si min. se maiõ. dix. C. F. de iussor beneficium diuisionis ex epistola Cæsaris concessum, mendacio amittit. l. si dubitet, §. ita, de fideiussor.* Et mentitis super quota hereditatis, cuius est heres, in solidam conuenitur. De his qui pernitose mentiantur in accusando, & calumniæ p̄na, iam dictum in proprio titulo post accusationem, & qui accusari possunt. *l. si ex parte, & l. eum, quod cum eo, qui in alie. pos. l. 1. C. ad Senatus. cons. Macedon. lib. qui cum se, de re iud. P.* ¶ Sunt q̄ quidam, qui splendidis & magnificis pollicitationibus, quæ suo ta-

men carent effectu, officium suum quod nullum est, & simulatam apud principem gratiam pretio veadunt, quos fumi venditores dixerunt, vt Martialis. Huiusmodi erat Veronius Thurmus quidam, qui cum simularet se multum principis amicitia valere apud principem Alexandrum Seuerum, non modica pecunia clientes emungebat: qui in furo deprehensus, iussu Cæsaris, vt crimini te- spõderet supplicium, alligatus palo, viridium lignorum fumo est enectus, pronuntiante præcone, fumo perit, qui fumos v̄didit, vt auctor Aelius Lampridius, in *vita Alexand. Seueri.* ¶ Meminit ¶ Demosthenes cuiusdam legis de hac re Atheniensium, in hæc verba, *ἔστιν ὁμοίωσις ἀρχαίων τῶν κελύρας δοκῶντων ἐξ ἑσθ. ἰσὺς πρὸς ἑστρα- γήσαντων πρὸς τὸν δῆμον ἐξ ἀπαρτήσιν κελύρας κῆρυ ἀπὸ: δωδὰτος ἑσθῶν, id est, Est vobis Atheniensis antiqua lex, & probatarum numero: si quis ali- quid pollicendo verba populo dederit, in iudicium duci: conuictum, morte mulctari.* ¶ Adrianus ¶ libertos suos nec sciri voluit in pu- blico, nec aliqui apud se posse: dicto suo, omnibus superioribus principibus vitia impu'tas libertorum. Damnat omnibus liber- tis suis, quicunque de eo iactauerat, teste Aelian. Spartian. in *vita Adriani.*

DE V S V C A P I O N I B V S

LIBER XL.

Quid sit vsucapio. Cap. 1.

Lib. 1. Instit. tit. 6. Lib. 7. C. tit. 26. Lib. 41. P. tit. 3. Lib. 2. Decret. tit. 26. Lib. 2. Sex. tit. 13.

- 1 *Libri 40. ad 39. continuatio.*
Vsucapio acquirenda legitimus modus, & amittendi: eius origo. eod. §. num. 2. 3.
- 4 *Vsucapio, num vsus capio scribi debeat disunctim.*
- 5 *Vsucapionis finitio, adiectio domini in ea quid, & eius diuisio, num. 6. & 9.*
- 7 *Dominium num vsucapione amittatur & queratur, & num dis- rectorum. num 8.*
Prescriptio quid.

Diximus super superioribus libris, quomodo negotia expeditentur per contractus & per delicta, vt que dominia rerum per contractus & delicta amitterentur, & in alium transfrent, aut conseruarentur. Potitular ordo, vt ad vsucapiones, seu prescriptiõnes transeamus: iuris ciuilibis namque præcipuus & firmissimus acquirendi domini modus vsucapio est, *l. traditionib. C. de pact.* item & alienandi, *l. alienationis de verb. sig. a iure naturali seu gentium habens originem & rationes.* Meminit Horatius, *lib. 1. 2. episto. ad Lucium Florum.*

Quadam si credis consulis mancipat vsu.

- 2 ¶ Cicero ¶ vsucapiones vocat, ius auctoritatis, *(sic. de Arusp. res- spon. & 7. in Verrem.* Et alibi, *idem pro Cacinna.* tradit vsucapionis auctoritatem a legibus ortam. *Finis* inquit, *a patre relinqui potest, at vsucapio fundi, hoc est, finis solicii iudinis, ac periculum litium, non a patre relinquitur, sed a legibus.* Inter Romanos vsucapio referretur ad legem 1. 2. tabul. accepta tamẽ a Græcis, testimonio Platonis, *12. de legibus.* & Ilocratris, in *Archidamo.* Iure ciuili alio, esse etiam renouatam, & explicatam vsucapionem planum est. vt & in plerisque emendatam, §. *fin. de vsu & habi. §. 1. de vsucap. transfor.* & consequenter probatam. ¶ Neque ¶ admittenda est consequentia Senecæ, *lib. 13. epist. epist. vit.* *Negant Iuriconsulti quicquam vsucapi, quod sit publicum, publicum autem id est, quod tenes, & quidem generis humani.* Vnde queretur, nullam posse fieri vsucapionem, si admitteremus publicum esse quodcunque possidemus. Quod nunquam dixerunt Iuriconsulti, sed rerum alias publicas, alias vniuersitatis, alias singulorum constituerunt. *l. 1. & 2. l. in tantum. de rer. diuis. P. §. 1. 2. 3. eod. tit. ap. Iustin.* ¶ Vsucapionem ¶ quidam contendunt scribi debere, vsus capionem, interiecta litera s. quemadmodum & pignoris capionem, secundum A. il. Gell. 7. c. 10. disuncto vocabulo. Quod tamen non placet. Nam hic noui capitis vsum per vsucapionem, sed vt vido possessione dominium. *l. 3. de vsucap. P.* non vsucapere dicimur. Vtus incorporalis est, quia seruitus: & ideo capionem potest, nec tradi, possideri, nec vsucapi, vt ait Gaius. *l. seruis. 4. §. incorporales, de acquir. rer. dom. P. idem in l. possideri, de acq. poss. P. l. seruitus. 14.*

de seruitus. tit. gener. Proinde argumentari a pignoris capione ad vsucapionem, claudicat in substantiali differentia, vt a separatis & contrariis, probatio. Pignus quippe cum a pugno dicatur quo capitur, corporalis res est, & que tradi & capi potest. *l. si rem. §. 2. de pign. actio. P. l. si plures, §. si pignus, de verb. sign.* Et Paulus Iuriconsultus vtrumque exemplo docet: *Pro emtore possidet, inquit, quire vera emit, nec sufficit tantum in ea opinione esse eum, ut putes se pro emtore possidere, sed etiam debet subesse causa emtionis.* Si tamen existimans me debere tibi ignoranti tradam, vsucapies. *Quare ergo & si putas me vendidisse, & tradam, non capies vsu.* Videmus ibi dictum, non capies vsu: non autem, non capies vsum. Sic Papinianus, in *l. in isto errore. 4. 4. §. si possessionis, de vsucap. P.* non minus capietur vsu puer, dixit, & d. *l. in isto, §. filius. cur non capiat vsu, & c.*

¶ Definitio ¶ vsucapionis traditur a Modestino, *Modest. l. 3. de vsucap. in P.* *Usucapio est acquisitio vel adiectio domini per continuationem possessionis, temporis lego definiti.* Quibusdam non placet finitio hæc, tanquam que minus videatur continere, quam definitum, vt existimas Paul. *Cast. r. ad d. l. 3. de vsuca.* Mihi sufficiens videtur, vt aliam non requirant. Obseruandum tamen in aliquibus excussis codicibus, expunctam vocem, *acquisitio*, sed perpetuam: estque hæc vocula necessaria, vt pote quod docuerimus vsucapionem esse speciem modi acquirendi. Reliqua vero, quæ adiciuntur a Modestino, formam & materiam exprimunt.

¶ Adiectio ¶ domini, demonstrat ius fuisse aliquod vsucapienti ante possessionem continuatam, sed non perfectam. Nam si prescribens seu possessionem continuans, nullum ante continuationem possessionis habuerit ius, nullum ve titulum, nullo tempore prescribit, *l. si quis emtionis, §. 1. ver. si vero, de pres. 30. vel 40. ann.* Et sic finitio tria explicat implicite, quæ Castrensis sua finitione voluit supplere, titulum, bonam fidem, & possessionem. Adiectio titulum, tanquam subiectum cui fiat adiectio, indicat. Non enim potest adici ei, quod non est: nec esse potest cui adiciatur, nisi per titulum, ratione cuius quis se dicit possidere bona fide, vel vera vel presumta. Si enim mala adesset, titulus non daret vim negotio male fidei, quia nec is consideraretur, quia nullus, *l. quoties, qui satis. coga. P. cum similib. in P.* ¶ Ali ¶ quando ¶ tamen olim ¶ p̄prietas nõ acquirerebatur, sed iuris auctoritate, possessione perfecta tẽpore defendebatur. Ideo auctoritas dicebatur ius defendendi rem per vsucapionẽ. Ita Cic. in *Topio. vt vsu auctoritas biuinium est, sic ergo adsum.* Et alibi, *idem 1. Officior. aduersus hostem æterna auctoritas esto.* Et in lege Attilia seu Attinia, *Quod subreptum erit, eiu rei auctoritas esto.* Id est, nunquam nisi post æternitatem prescribatur, vt docet Aulus Gellius, *lib. 17. cap. 7.* Vel repetendi rem furtiuam, si perpetua licentia. Non enim furtiuæ res, lege illa prohibente, prescribi poterant, priusquam reuerfa post furtum fuissent in domini potestatem. *Paul. l. 4. §. quod autem, de vsucap.* Interpretatur & auctoritatem, actionem Venuleius, *l. fin. de iur. i. c.* Explicat Francisc. Balduinus, in *explic. c. 10. §. 1. l. 1. leg. 1. 2. tab. Alciatus, in comment. de verbo, signif. ad leg. quæstio est, l. 115.* Hodie tamen.